

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Trhové Sviny

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Trhové Sviny se nachází v Jihočeském kraji jižně od Českých Budějovic a tvoří 1 z 17ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- SO spravuje 3. nejnižší počet obcí v kraji - celkem 16 obcí;
- v dotčeném území žije celkem 18.563 obyvatel (což je 6. nejnižší údaj v kraji), z toho 4.982 v jádrovém městě;
- hustota osídlení je 5. nejnižší v kraji (41 obyv./km²);
- z hlediska rozlohy (ca 452 km²) se řadí mezi 6 nejmenších obvodů kraje.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Jihočeském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Trhové Sviny	16	18563	4982	452
Prachatice	44	33449	11219	840
Vimperk	21	17581	7644	535
Český Krumlov	31	41639	13290	1130
Kaplice	15	19592	7219	485
Dačice	23	19601	7642	472
Třeboň	25	25026	8588	538
Milevsko	26	18546	8724	385
Blatná	26	13833	6709	279
Jindřichův Hradec	58	47595	21824	934
Týn nad Vltavou	14	14112	8158	262
Vodňany	17	11670	6942	179
Soběslav	31	22071	7201	324
Písek	49	51978	29769	742
Strakonice	69	45154	22961	574
Tábor	79	80612	35024	1002
České Budějovice	79	155589	93467	924
Průměr za kraj	37	37448	-----	592

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihočeského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO, počtem obyvatel SO a počtem obyvatel jádrového města):

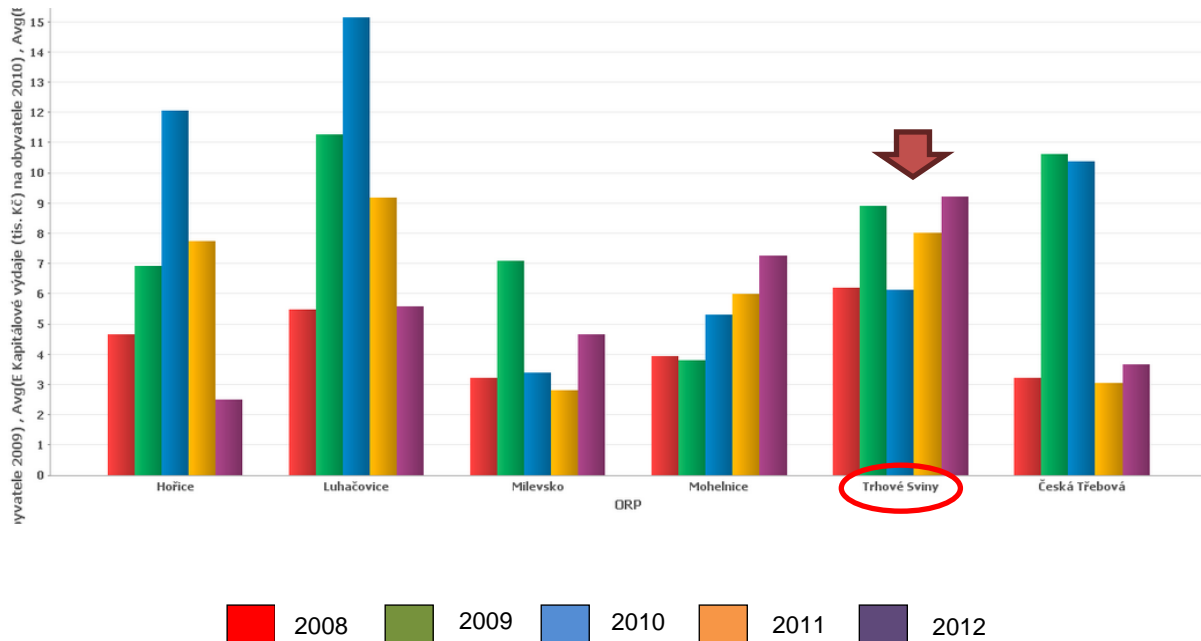
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 18.000 až 19.000 obyvatel (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Milevsko, Hořice, Mohelnice, Česká Třebová, Luhačovice);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 16 obcí (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Vrchlabí, Nový Bor, Nový Jičín, Ústí nad Orlicí, Vizovice);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 4.500 až 5.500 (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Pohořelice, Horšovský Týn, Votice, Náměšť nad Oslavou, Pacov, Luhačovice, Valašské Klobouky, Vizovice).

2. Ekonomická výkonnost

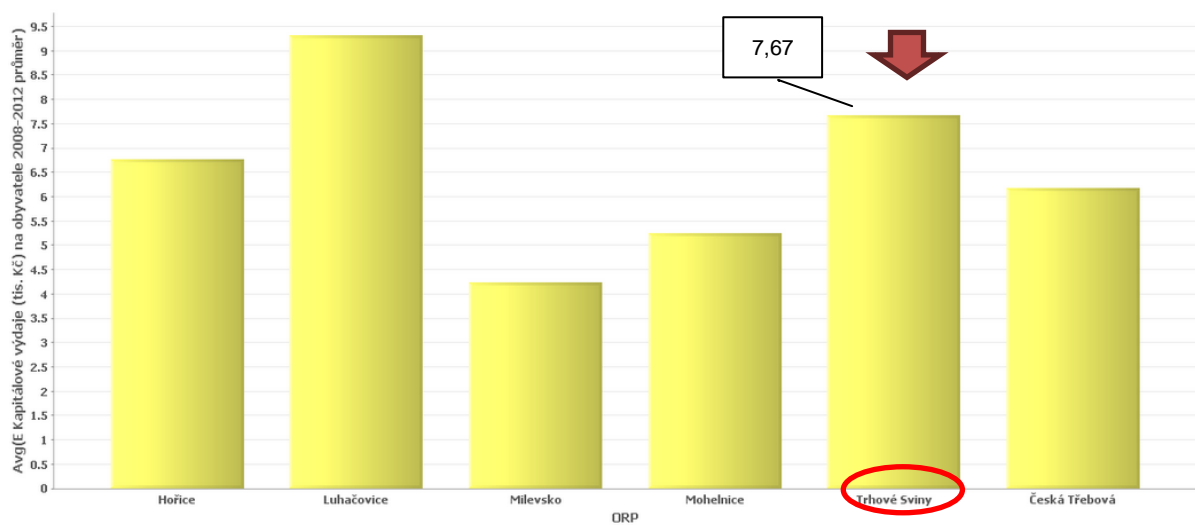
Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Trhové Sviny blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jejich výše odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, SO ORP Trhové Sviny dosáhl v průběhu 5ti sledovaných let dvakrát prvenství (v roce 2008 a 2012). To dokládá i průměrná výše ukazatele za tento obvod, která je druhá nejvyšší ve vzorku srovnávaných SO (7,67 tis. Kč/obyv./rok).

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18 – 19 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)



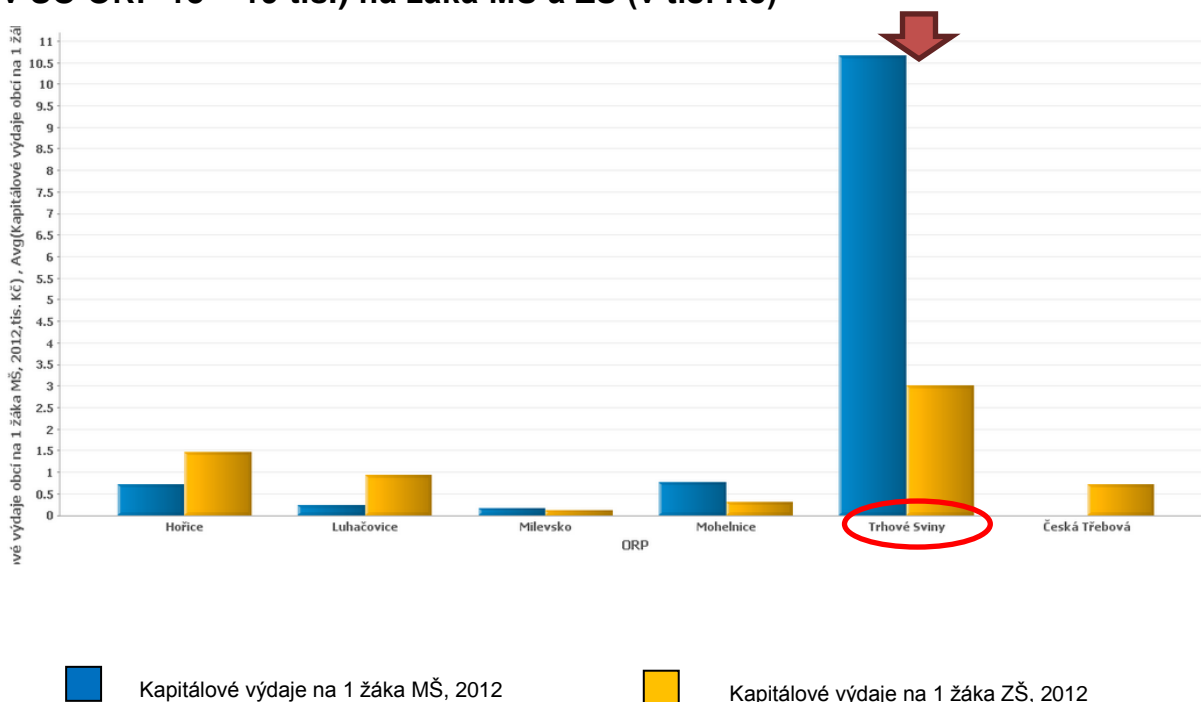
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18 – 19 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)



3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme zejména porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. U obou parametrů dosahuje SO ORP Trhové Sviny prvenství: kapitálové výdaje na žáka ZŠ s hodnotou 3 tis. Kč/žáka a kapitálové výdaje na žáka MŠ s hodnotou ca 11 tis. Kč/žáka. Přičemž druhý zmiňovaný parametr obsadil první místo s výrazným odstupem od ostatních SO srovnávaných dle kritéria počtu obyvatel. Viz obrázek 3.

Obrázek 3: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18 – 19 tis.) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)



Obdobná situace nastává i v případě aplikace jiných kritérií, např. počtu obcí v SO celkem 16, počtu obyvatel jádrové obce (4,5 – 5,5 tisíce) či SO Jihočeského kraje. I v těchto skupinách SO ORP Trhové Sviny naprosto dominuje z hlediska výše kapitálových výdajů na žáky MŠ.

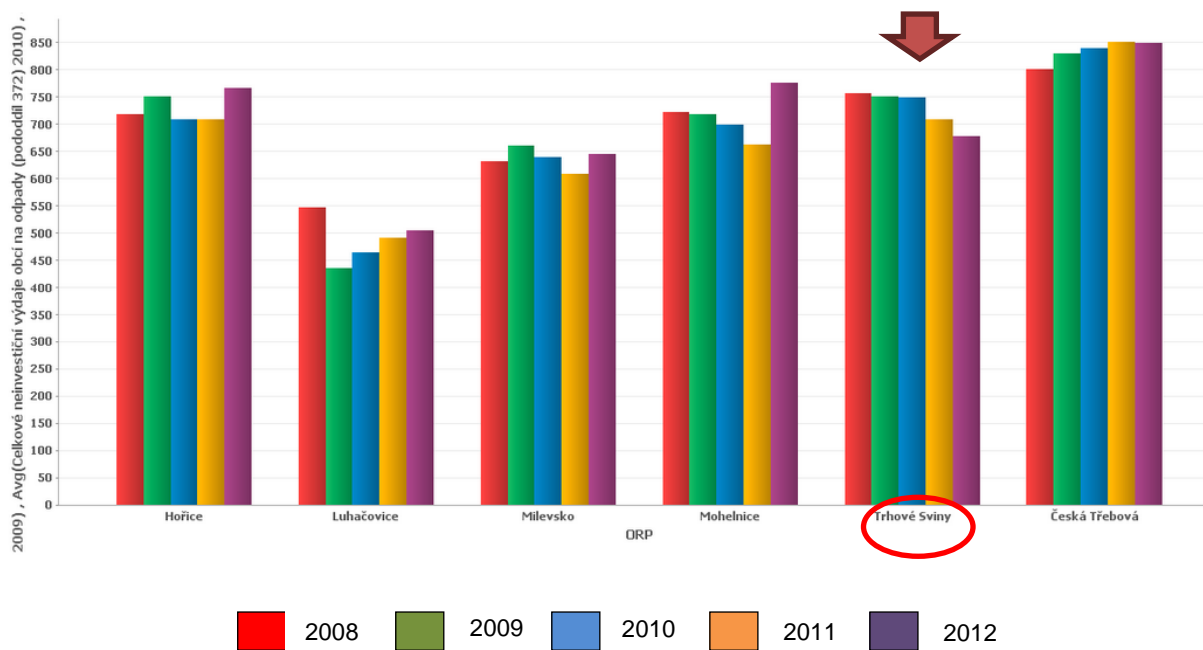
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady**. Ve sledované skupině vybraných správních obvodů se SO ORP Trhové Sviny každoročně řadí do trojice¹ obvodů s nejvyššími hodnotami parametru. To dokládá i průměrná výše celkových neinvestičních výdajů na odpady obvod, která dosahuje výše ca 728 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 4 a 5.

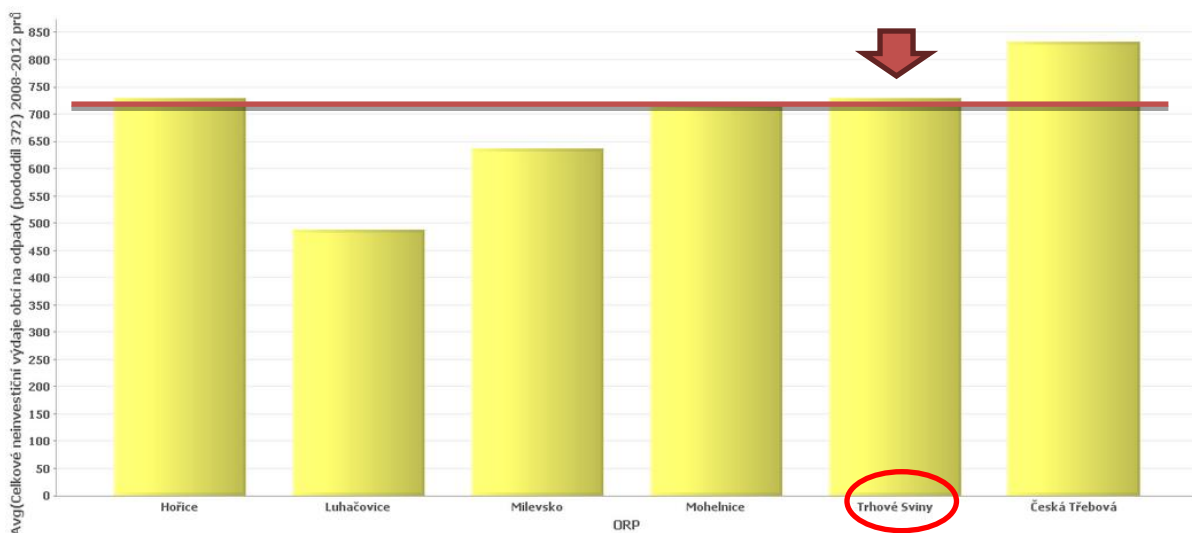
¹ V roce 2012 obsadil SO ORP Trhové Sviny až 4. příčku.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18 – 19 tis.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012



Obrázek 5: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18 – 19 tis.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012



5. Závěrečné shrnutí

SO ORP TRHOVÉ SVINY	
základní charakteristika	<p>v Jihočeském kraji je správní obvod ORP Trhové Sviny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6. nejmenší rozlohou a počtem obyvatel • 5. nejdříve zalidněným obvodem • 3. nejmenší počtem obcí
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • úroveň kapitálových výdajů na obyvatele SO byla dvakrát nejvyšší ve skupině
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • SO ORP Trhové Sviny naprosto dominuje z hlediska výše kapitálových výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • SO se každoročně řadí do trojice obvodů s nejvyššími hodnotami celkových neinvestičních výdajů na odpady

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad